

bryde forældelsesfristen foretage retslige skridt. Begrebet »retslige skridt« omfatter navnlig sagsanlæg og kreditorforfølgningsskridt, men begrebet rækker efter retspraksis videre og omfatter bl.a. også i et vist omfang indbringelse for et anke- eller klagenævn eller en administrativ myndighed.

Det følger af 1908-lovens § 2, 2. pkt., at det er en forudsætning for, at det retslige skridt bevarer sin fristafbrydende virkning, at det uden uforholdent ophold forfølges til erhvervelse af forlig, dom eller anden retsafgørelse.

Retsvirkningen af afbrydelse af den 5-årige forældelsesfrist efter 1908-loven er, at en ny 5-årig forældelsesfrist begynder at løbe. Er der tale om en egentlig anerkendelse af gælden, f.eks. ved indgåelse af et frivilligt forlig, eller fører fordringshaverens sagsanlæg mv. til en retsafgørelse, etableres der et særligt retsgrundlag, således at der herefter løber en 20-årig forældelsesfrist efter Danske Lov 5-14-4, jf. 1908-lovens § 1, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel II, afsnit 3.

3. Lovforslagets hovedindhold

3.1. Lovens systematik

Lovforslaget er opbygget således, at kapitel 1 (§ 1) beskriver lovens anvendelsesområde.

I kapitel 2 (§ 2) fastlægges forældelsesfristernes begyndelsestidspunkt, og kapitel 3 (§ 3) indeholder de almindelige forældelsesfrister. Ved §§ 2 og 3 fastlægges lovens almindelige ordning.

Kapitel 4 (§§ 4-14) indeholder en række undtagelser til de almindelige forældelsesfrister fastlagt i kapitel 3, idet der foreslås indført særlige forældelsesfrister og tillægsfrister for en række typer af fordringer, som ikke kan indpasses under den almindelige ordning.

Kapitel 5 (§§ 15-19) indeholder regler om afbrydelse af forældelse, mens der som kapitel 6 (§§ 20-22) foreslås indført regler om foreløbig afbrydelse af forældelse.

Dernæst fastlægges i kapitel 7 (§§ 23-25) virkningerne af forældelse, mens kapitel 8 (§§ 26-28) og kapitel 9 (§§ 29-31) indeholder en række almindelige bestemmelser og bestemmelser om ikrafttræden mv.

3.2. Forældelsesfristerne

3.2.1. Lovens hovedregel

Udvalget foreslår en ordning, hvorefter lovens hovedregel er en kort forældelsesfrist, som kan suspenderes ved utilregnelig uvidenhed, kombineret med en

længere frist, som er »absolut«, dvs. som løber, selv om fordringshaveren er i undskyldelig uvidenhed om sit krav.

Konsekvensen af den gældende ordning, hvorefter den 20-årige frist efter Danske Lov er hovedreglen, er, at en række fordringer bliver omfattet af den lange frist, uden at der foreligger en særlig begrundelse herfor. Ved at lade den korte frist være lovens hovedregel undgås denne efter udvalgets opfattelse uheldige konsekvens af den gældende ordning.

Samtidig er det udvalgets opfattelse, at der uden for de områder, hvor udvalget foreslår længere frister, jf. herom pkt. 3.2.2.1-3.2.2.1, næppe vil være tilfælde, hvor det i forhold til fordringshaveren vil være betænkeligt med en kort frist, som suspenderes ved utilregnelig uvidenhed om kravet.

Lovens hovedregel vil således også være den praktiske hovedregel, og lovens regler bliver enklere og mere overskuelige, idet en lang opregning af de typer af fordringer, der skal være omfattet af den korte frist, i så fald kan undværes.

Udvalget har desuden henvist til, at den korte frist også i bl.a. Norge, Finland og Tyskland er lovens hovedregel.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VI, afsnit 4.5.

Justitsministeriet er enig i udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast, jf. nedenfor.

3.2.1.1. Forældelsesfristernes begyndelsestidspunkt

Udvalget foreslår, at alle forældelsesfrister som udgangspunkt regnes fra det tidligste tidspunkt, til hvilket fordringshaveren kunne kræve at få fordringen opfyldt. Dette tidspunkt benævnes normalt *forfaldstidspunktet*. For så vidt angår krav omfattet af 1908-loven er der på dette punkt tale om en videreførelse af den gældende retstilstand.

For så vidt angår erstatningskrav for miljøskade og erstatningskrav uden for kontraktforhold foreslår udvalget dog, at begyndelsestidspunktet for den absolutte frist fastsættes til *tidspunktet for den skadevoldende handlingens ophør*. Baggrunden for dette forslag er, at der af hensyn til skadevolderen bør være en absolut grænse for, hvornår kravet kan fremsættes, og dette hensyn kan efter udvalgets opfattelse ikke på tilstrækkelig vis tilgodeses, hvis fristen først løber fra skadens indtræden. Det forekommer således, at en skade først indtræder mange år efter den skadevoldende handling. Til gengæld foreslås en længere frist i disse tilfælde, jf. nedenfor under pkt. 3.2.2.1 og 3.2.2.2.